

המחלקה לפילוסופיה: קורסים בשנת הלימודים תשע"ז

שימו לב: ייתכנו שינויים!

תיאור הקורס	פרטי הקורס	שם הקורס
<p>האם דאגה לסביבה באה על חשבון דאגה לאדם? האם היא באה על חשבון צמיחה כלכלית? האם לבעלי חיים יש מעמד מוסרי? ומה לגבי עצים, נהרות, ומערכות אקולוגיות? מטרת הקורס היא להעניק את הכלים המחשבתיים לדון באופן מושכל בסוגיות הסביבתיות הדוחקות של דורנו, על-ידי היכרות עם המושגים, הרעיונות והטיעונים המרכזיים שהתפתחו במחשבה הסביבתית, במיוחד במהלך שלושת העשורים האחרונים. במהלך הקורס, נבחן את הנושא הסביבתי משתי פרספקטיבות מרכזיות. האחת היא המוסרית: עמדות אתיות שונות מדגישות פנים שונים של המשבר הסביבתי, ומעניקות צידוקים שונים לפעולות סביבתיות. השניה היא המעשית: עמדות שונות נועצות את הסיבות למשבר בגורמים שונים, ומכאן תומכות בדרכים שונות לפתורנו – כאן נתמקד בעמדות טכנולוגיות, תרבותיות, פוליטיות וכלכליות. לסיכום נבחן את המקרה של ישראל.</p>	<p>ד"ר אליק פלמן סמסטר ב יום ה' 18:00</p>	<p>אקו פילוסופיה מס' קורס: 31-360-01</p>
<p>הרפואה המודרנית מציבה בפנינו אתגרים חסרי תקדים במישור הנורמטיבי, כאשר אנו נדרשים לבחון מחדש שאלות של חיים ומוות, גוף ונפש, הולדה ופיקוח נפש ועוד. מה טיבו של הדיון ההלכתי בשאלות אלו? מה היחס בין הסתמכות על מקורות לדיון מוסרי ענייני, הניזון מפילוסופיה מוסרית ומן האתיקה של מקצועות הרפואה והסיעוד? נעסוק במקבץ שאלות הנוגעות לתחילת החיים ולסופם, תוך עיון בפסקי הלכה בני זמננו על רקע מקורות תלמודיים, דברי הראשונים, ודיונים מתחום האתיקה של הרפואה. הקורס יתבסס על עיון בלקט נבחר של מקורות ראשוניים (מן התלמוד, ימי הביניים והמאה העשרים) עם השוואה ביקורתית לשיח הפילוסופי ולדיונים בתחום האתיקה והרפואה.</p>	<p>פרופ' נעם זהר סמסטר ב יום ד' 14:00</p>	<p>אתיקה הלכה ורפואה מס' קורס: 31-453-01</p>
<p>השיח הביו-אתי בארה"ב הושפע רבות מספרם של ביצ'ס וצילדרס, אשר בו הוצעו ארבעה עקרונות כלליים לביו-אתיקה – עשית טוב, הימנעות מרע, אוטונומיה וצדק. ביקורות רבות נכתבו על "המנטרה של ג'ורג'טאון" ובכל זאת, היו שהציעו לאמץ עקרונות אלו למסגרת ביו-אתית גלובלית במסגרות בינלאומיות שונות. כנגד הצעות אלו עלו מאירופה קולות שביקשו לערער על העקרונות של ג'ורג'טאון וטענו כי עקרונות אלו אינם מתיישבים עם "ערכים אירופאים" כגון: סולידריות (אחריות חברתית), זהירות וכבוד האדם. ישראל, תחת השפעת הגלובליזציה ותהליכים חברתיים ואקדמיים שונים, הושפעה רבות מידידתה האמריקאית ובתוך כך, זנחה את המורשת האירופאית ונטתה לאמץ תפיסות ביו-אתיות אמריקאיות, דבר שבא לידי ביטוי גם בפסיקה הישראלית. עם זאת, החקיקה הישראלית של העשור האחרון מגלה תפיסה ביו-אתית ייחודית הנבדלת מזו הקיימת בארה"ב ובאירופה לדוגמה ההסדרים בחוק זכויות החולה (התשנ"ו), חוק החולה הנוטה למות (התשס"ו) וחוק השתלת איברים (התשס"ח) ועוד. בקורס</p>	<p>ד"ר אפרת רם-טיקטין, שנתי יום ב' 12:00</p>	<p>ביואתיקה ישראלית הדרכה אישית מס' קורס: 31-445-01</p>

<p>זה נבחן את המסקנות של קבוצת מחקר שפעלה בישראל בשנים 2011 – 2013 במגמה להשיב על השאלה האם מתפתחת בישראל ביואתיקה ייחודית ונבדלת. הקורס יועבר בדגש על הדרכה אישית.</p>		
<p>הביואתיקה עוסקת בסוגיות מוסריות הנוגעות לגוף האדם, לתפקודו וליחסי הגומלין של הגוף עם הסביבה החברתית והתרבותית. מובן אפוא כי להגות הפמיניסטית עניין רב וייחודי בתחום זה. נעניין בחיבורים מרכזיים שהוקדשו למפגש בין ביואתיקה לפמיניזם, ובהם נידונות הן שאלות קלאסיות של פריון, מיניות ומגדר והן שאלות של השפעות המערכת המגדרית על המחקר והפרקטיקה ברפואה בכללותה ועל מדיניות בריאות.</p>	<p>פרופ' נעם זהר שנתי יום ד' 10:00</p>	<p>ביואתיקה, נשים וגברים: גישות פמיניסטיות הדרכה אישית מס' קורס: 31-589-01</p>
<p>נדונה שאלת היחסים בין מצבים מנטליים לפיזיקאליים, או בין מצבי מוח למצבי תודעה, וכן השלכות יחסים אלו על מהות ה"אני" (self). "מעבר לחשיבותה ההיסטורית-פילוסופית של שאלה זו, היא מקבלת משנה תוקף לאור ממצאים בני-זמננו, המצביעים על קורלציה מדעית מובהקת בין מצבי מוח למצבי נפש ותודעה, ובכך האטרקטיביות שלה. לאחר סקירה היסטורית קצרה, הקורס בוחן מספר תיאוריות, שבמרכזן הטענה שמצבים מנטליים זהים למצבי מוח. מורכבותה של טענה זו, יתרונותיה וחולשותיה מנותחים לעומק, כמו גם טיעונים המתיימרים להפריכה כליל. במסגרת המוטיבציה לבאר את טיבו של מצב מנטלי, הקורס דן בטיבו של תוכן מנטלי: ממה תכנים חשיבתיים מורכבים, כיצד הם נוצרים, ובאיזו מידה הם תלויים בסביבת הסובייקט. במסגרת זו נדונות שאלות משנה כמו האם יש לנו נגישות מיוחדת למצבינו המנטליים ולתכניהם, או שמא היכרות עצמית אינה שונה בטיבה מהכרת עובדות בעולם.</p>	<p>ד"ר אלון חסיד שנתי יום ה' 16:00</p>	<p>בעיית הגוף והנפש מס' קורס: הרצאה: 31-788-01 סמינריון: 31-787-01</p>
	<p>פרופ' שאול דולברג סמסטר ב יום ד' 16:00</p>	<p>הביולוגיה המודרנית ואתגריה המוסריים מס' קורס: 31-702-01</p>
<p>סקירת היחס בין גוף לנפש מהתקופה היוונית ועד לימינו עם דגש על קשר בין תאוריה לפרקטיקה. בין ההוגים שנסקור: אפלטון, אריסטו, אוגוסטינוס, דקארט, שפינוזה, לייבניץ, וויטגנשטיין.</p>	<p>פרופ' אוהד נחתומי סמסטר א יום ג' 18:00</p>	<p>הגוף כמכחול הנפש: על יחסי גוף ונפש מאפלטון ועד היום מס' קורס: 31-452-01</p>
<p>הקורס עוסק בהיסטוריה של הודו מהעת העתיקה ועד התקופה המודרנית, תוך עיון בצמתי הדרכים המרכזיים אותם עברו הדתות והתרבויות של הודו. כך יעסוק הקורס בדת הקרבנית הוודית, במיסטיקה האופנישדית, בבודהיזם, בג'איניזם, באימפריה המאורית ובכיבושיו של אלכסנדר מוקדון בצפון מערב הודו, במהאבהרטה, באסכולת היוגה, בבהגווד גיטא, בתנועות הדבקות, בכיבוש המוסלמי של הודו ובאימפריה המוגהולית על</p>	<p>פרופ' איתמר תיאודור יום ד' 8:00</p>	<p>הודו: הסטוריה תרבות ודתות מס' קורס: 54-600-01</p>

<p>הארכיטקטורה המרשימה שלה, בכיבוש הבריטי, בהתגבשות התנועה הלאומית ההודית ובמהטמה גנדהי ותורת אי האלימות המפורסמת שלו. הקורס עוסק גם בפרקים בתרבות ההודית ובהם נשים בהינדואיזם, והקשר שבין הינדואיזם ואקולוגיה, ובנוסף ביחסי הודו-ישראל ובדיאלוג היהודי-הינדואי המתפתח. ההוראה כוללת מצגות שיהיו נגישות לתלמידים והקרנת סרטים. הקורס אינו דורש הכרה קודמת של הנושא, ומרבית חומרי הקריאה הם בעברית.</p>		
<p>לפי קאנט, האדם והתרבות מתאפיינים ביכולתו של האדם – ושל האדם בלבד – להציב לעצמו יעדים שמערבים את הטבע, אבל לא רק אותו. יעדים אלה אמנם אינם שייכים לטבע עצמו, אבל בלעדיהם הטבע איננו מובן (ביקורת כוח השיפוט, §83). היכולת שלנו להציב לפנינו ובעבורנו מטרות כאלו נסמכת על ההשערה שיש לנו ידע מינימלי על הטבע – מהו ומה אנו יכולים לעשות בו כדי שיענה על הציפיות שלנו להפיק ממנו תועלת. עם זאת, האפשרות להציב לעצמנו מטרות אלו כרוכה גם בעמדה ערכית, כלומר בהבנה של הרשות להשתמש בטבע ולשלוט בו.</p> <p>הקורס יעקוב אחר התפתחותן של שאלות אלו, שכבר הועלו בתקופה קדומה, מיוון העתיקה עד הזמנים המודרניים. שחזור ההתפתחות של תפיסת הטבע איננו רק עניין הנובע מסקרנות של ידען; התיאור הראשון הידוע לנו בתולדות המערב לגבי הטבע הוא תיאורו של הרקליטס, (המאה השישית והחמישית לפני הספירה). תיאור זה, שרואה את הטבע כתהליך, קרוב לתפיסה המודרנית של העולם הרבה יותר ממה שתפיסה ראשונה זו הפכה להיות עם הזמן, ולפיה הטבע אוהב להסתתר, כאילו עכשיו עומדת ישות מאחורי הטבע. ואכן, עם המפנה ההוא, תפיסת הטבע תבוא לידי ביטוי בדרכים פיגורטיביות של אלה בעלת פנים אנושיות. במאה העשרים, כשהיידגר משחזר בספריו את ההבנה הראשונה של היוונים את הטבע (phusis) – הטבע כתהליך – הוא מייחס חשיבות רבה לתפיסה זו משום שהוא רואה בה תרומה להבנת הרהוריו של האדם המודרני המתמודד עם שאלות על משמעות הקיום ועל מהות העולם, במיוחד עם יחס הניצול כלפי העולם, שלפי היידגר מרוקן אותו ממהותו.</p>	<p>פרופ' דב הרצנברג סמסטר ב יום ה' 16:00</p>	<p>היחס בין הטבע לתרבות מס' קורס: 31-437-01</p>
<p>הפילוסופיה של ויליאם ג'יימס נוגעת בקשת רחבה של נושאים כגון פסיכולוגיה, דת ומטאפיזיקה. ג'יימס מפתח את רעיונותיו בנוגע לתחומים אלו תוך שהוא מעלה על הכתב את התלבטויותיו השונות ומשנה את עמדותיו. נתייחס להבטים מרכזיים בפילוסופיה של ג'יימס ולהתפתחות מחשבתו על רקע הלך הרוח של התקופה והדיון הער שהוא מנהל עם עמדותיהם של הוגים אחרים. נעסוק בין היתר בפרגמטיזם של ג'יימס, במשמעות הרעיון של זרם התודעה, בתורת האמת שלו ובעמדותיו בנוגע לרצון חופשי דטמיניזם ואמונה.</p>	<p>ד"ר תמר לבנון סמסטר ב' יום ו' 10:00</p>	<p>ויליאם ג'יימס: פסיכולוגיה, פרגמטיזם, מטאפיזיקה מס' קורס: 31-779-01</p>
	<p>ד"ר יובל דולב שנתי יום ד' 12:00</p>	<p>זמן קוסמולוגי זמן פסיכולוגי מס' קורס: 31-455-01</p>

<p>למרות העובדה שבכל רגע נתון אנו חווים מגוון עשיר מאוד של ניסיונות (ויזואליים, קוגניטיביים, רגשיים ואחרים) אנו מתייחסים אליהם כמשתייכים לתודעה אחת. בנוסף, אנו טוענים שאחדות היא מאפיין הכרחי לא רק של החוויה הרגעית אלא גם לאורך זמן. מי שאני היום ומי שהייתי הם למעשה דבר אחד. אף על פי כן, הפילוסוף דייויד יום טוען כי אותו דבר אותו אנו מכנים בשם "האני" שלנו הוא בסך הכל צרור של תפיסות שונות שאנו נוטים לקשור יחד. בקורס נעמיק בהשקפות שונות ביחס לסוגיה של אחדות התודעה מאפלטון ועד ימינו אנו.</p>	<p>ד"ר תמר לבנון שנתי יום ד' 16:00</p>	<p>חוויה והתנסות: שאלת אחדות התודעה מס' קורס: הרצאה: 31-772-01 סמינריון: 31-764-01</p>
<p>מטרת הקורס היא ללמוד לחלץ טיעונים ולהעריכם באופן ביקורתי, וכמו כן לדעת לבנות טיעונים מבוססים היטב. אנו מוצפים מכל עבר בניסיונות לשכנע אותנו בנושאים שונים. מניחים בפנינו טענות, ומבססים טענות אלה בדרכים מגוונות. חלק מהטיעונים בנוי כהלכה, וחלק אחר לוקה ועשוי להטעות. פעמים רבות אנו חשים שהמהלך פגום, אך אנו מתקשים להצביע על מקור הבעיה, או לנסח בבהירות את הכשל בטיעון. הקורס עורך היכרות עם המבנים הלוגיים ועם הכשלים הלוגיים השונים, ובכך מסייע למשתתפים הן לבנות טיעונים תקפים ובבהירות, והן להעריך נכונה טיעונים המונחים בפניהם ולגבש את עמדותיהם בנושאים שונים באופן מבוסס ומבלי ללכת שולל.</p>	<p>ד"ר אליק פלמן, יום שישי, 8:00 קורס שנתי</p>	<p>חשיבה ביקורתית מס' קורס: 31-775-01</p>
<p>אנחנו, אנשי הזמנים המודרניים, התרגלנו לכך שיצירות אמנות ותפיסות תאורטיות של האמנות יכולות ללכת יחד וללוות זו את זו. כמובן, אפשרות זו אינה מחויבת המציאות – היא רק בגדר אפשרות. עומדת לנו הזכות להיות חופשיים להסתכל ביצירה במבחן תאוריה כלשהי או לא. להוגה של המאה העשרים, היידגר, היה חשוב להזכיר שתור הזהב של האמנות היוונית קדם במאות שנים לתפיסה הפילוסופית של אפלטון, האיש שבהגותו נמצאים היסודות של אלפיים שנות דיון על הממד האסתטי. לפרויד היה חשוב להזכיר, אולי כאות צניעות, שהניתוח התאורטי שלו על לאונרדו דה-וינצ'י ועל יצירותיו אינו יכול לחדור למהות האמנות עצמה ולמסתורין שלה. האמנות נשארת חידה למרות מאמצנו לפרש אותה ואולי בכך גדולתה. אם כן, מצד אחד התאוריה צומחת באיחור ביחס ליצירה, אך מצד שני יש בה דבר-מה היכול לעורר את הסקרנות, להשפיע על המבט, לחדדו – ואפילו לחדשו. אנחנו משתייכים לעידן שזה זמן רב רואה בדיון התאורטי לא את הזר לגמרי למהלך היצירתי עצמו אלא את אשר יכול להיות בקשר אורגני אתו. רבים הם המהלכים באמנות המודרנית ששתי פנים להם, מעשי ועיוני. הקורס "יצירות אמנות במבחן תאוריות באסתטיקה" יתנהל בשתי רמות: ההסתכלות ביצירות אמנות תלווה באופן שיטתי בדיון תאורטי עליהן. נדון ביצירות שנעשו לפני הספירה עד המאה העשרים (מסופוטמיה, יוון העתיקה, ימי</p>	<p>פרופ' דב הרצנברג סמסטר א' יום ה' 16:00</p>	<p>יצירות אמנות במבחן תאוריות באסתטיקה מס' קורס: 31-740-01</p>

<p>הביניים הנוצריים, הרנסנס, הקלסיציזם האירופי והמאה העשרים) תוך התמקדות בתמות מסוימות נבחרות עבור קורס סמסטריאלי זה.</p>		
<p>במסגרת הקורס נתוודע אל היסודות של תורת ההגיון הפורמלית ונדון במקומה של הלוגיקה בפילוסופיה של המאה ה-20. בחלקו הראשון של הקורס נתמקד במושגי יסוד כגון טיעון, טענה, תקפות ואמת. נברר את ההבדל בין היקש אינדוקטיבי והיקש דדוקטיבי ונעסוק בקצרה בטעויות לא פורמאליות. בהמשך נכיר לעומק את הדדוקציה הטבעית, גם במסגרת תחשיב הפסוקים וגם במסגרת תחשיב היחסים. בחלקו השני של הקורס נטעם מנושאים מתקדמים יותר כגון תורת הקבוצות, אקסיומטיזציה, משפטי שלמות ומשפטי אי-שלמות. במהלך הקורס נדון בשאלת היחס שבין מערכות פורמליות והשפה הטבעית, ובסוגיות הנוגעות לקשר שבין השפה הטבעית והעולם.</p>	<p>פרופ' יובל דולב שנתי יום ד' 16:00</p>	<p>מבוא ללוגיקה מס' קורס: 31-105-01</p>
<p>מטרת הקורס לאפשר הכרות ראשונית עם השיח והמחשבה הפילוסופיים לענפיהם. נתמקד בשאלה מוסרית-פוליטית וניווכח כיצד, לשם התמודדות אחראית עם השאלה, אנו נזקקים לכלים פילוסופיים מגוונים. במהלך הקורס נעיין בקטעים קצרים הנטולים מקשת רחבה של הוגים, ונתרגל ניסוח של שאלות פילוסופיות והתוויית הדרך למציאת מענה.</p>	<p>פרופ' נעם זהר סמסטר א יום ד' 14:00</p>	<p>מבוא לפילוסופיה מס' קורס: 31-101-01</p>
<p>במסגרת הקורס תוצגנה תיאוריות מרכזיות של המוסר החל מתקופתו של סוקרטס ועד המאה העשרים. נערוך דיון ביקורתי בתיאוריות אלו תוך הצגת נקודות החוזק והחולשה של כל אחת. כמו כן יידונו בעיות מרכזיות בפילוסופיה של המוסר כגון חולשת הרצון, דטרמיניזם ומוסר, מזל מוסרי, האם ניתן להצדיק הריגת חפים מפשע, ההבחנה בין מעשה למחדל (ובין killing ל- letting die), אי ציות אזרחי, פטרנליזם מוסרי ומוסריות חוקית ועוד. בין ההוגים שילמדו: סוקרטס, אפלטון, אריסטו, יום, קאנט, מיל, דוידסון, נייגל, נילסן, וויליאמס, הארט ואחרים.</p>	<p>ד"ר אפרת רם-טיקטין שנתי יום ג' 12:00</p>	<p>מבוא לפילוסופיה של המוסר מס' קורס: 31-487-01</p>
<p>השאלות הנדונות בקורס זה הן מהי ידיעה או הכרה של ממש, מהי חשיבה רציונאלית והצדקה אפיסטמית תקינה, כיצד ניתן להתמודד עם טיעונים ספקניים, ועוד. שאלות אלו מקבלות משנה תוקף בפרט לאחר המהפכה האמפיריציסטית. הקורס דן בניתוח המסורתי של ידיעה כאמונה אמיתית מוצדקת, ובפרט במושג ההצדקה. לאור תיאוריות תפיסה בנות זמננו, מוסבר מקומה של התנסות תפיסתית כמצדיקה אמונות, ומוצגות תיאוריות יסודניות ותיאוריות קוהרנטיסטיות, כמו גם תיאוריות הצדקה מתקדמות כגון אפיסטמולוגיה של מידות וריליאביליזם. הקורס דן, כמו כן, במגמה הנטורליסטית בפילוסופיה, ובפרט בהבדל בין גישה אקסטרנליסטית לאינטרנליסטית לגבי הצדקה.</p>	<p>ד"ר אלון חסיד שנתי יום ג' 18:00</p>	<p>מבוא לתורת ההכרה מס' קורס: 31-208-01</p>
<p>ליחסים בין דברים יש חלק מרכזי בתיאור של מה שסובב אותנו. העולם אנו מכיל רק דברים, אלא את היחסים ביניהם. אבל איך אפשר להבין זאת? בספרו בעיות הפילוסופיה ראסל כותב: "נניח למשל שאני נמצא בתוך חדר. אני נמצא, וחדרי נמצא, אבל האם 'בתוך' נמצא"? בקורס נתייחס להתמודדות של פילוסופים עם שאלה זו מאז</p>	<p>ד"ר תמר לבנון סמסטר א יום ו' 10:00</p>	<p>מה קשור: ממשות היחס מס' קורס: 31-456-01</p>

<p>אריסטו. נשאל האם יכול להיות שיחסים אינם קיימים כלל, ואם כן, באיזה אופן? איך עלינו להבין יחסי מרחב וזמן? והאם היחסים בתוך הדברים או בניהם?</p>		
<p>מטאפיזיקה, העוסקת במבנה הממשות כשלם, היא אחד התחומים המרכזיים בפילוסופיה. נכיר תחום זה תוך שנתמקד בשני מושגי מפתח: זהות ושינוי. מושגים אלו עמדו מאז ומעולם בלב החקירה המטאפיזית וזאת בשל העובדה שעל אף היותם כה יסודיים הם מסובכים וקשים להבנה. דרך פענוח של מושגים אלו נכיר דיונים מרכזיים במטאפיזיקה ונקשור בניהם. בין היתר נשאל האם ישנם סוגים שונים של זהות, נדון ביחס שבין המושגים ובשאלה כיצד אותו דבר יכול להשתנות ועדיין להיות זהה לעצמו, באבחנה בין זהות בזמן ולאורך זמן ובעמדות יסודיות בנוגע לייתכנותו ולמעמדו של שינוי בכלל.</p>	<p>ד"ר תמר לבנון שנתי יום ו' 12:00</p>	<p>מטאפיזיקה של זהות ושינוי הדרכה אישית מס' קורס: 31-770-01</p>
<p>תיאור הקורס: שני ההוגים שבהגותם יעסוק הקורס, קסירר, בלומברג, הציעו דרכי ניתוח שונים ומקוריים לבירור פילוסופי של המושג תרבות והעמידו אותו במרכזה של הגותם. במסגרת הקורס תוצג עמדתו הפילוסופית הכוללת של כל אחד מההוגים תוך ניסיון לברר את המניעים שהניעו כל אחד מהם להציב את המושג תרבות במרכזה של הגותם הפילוסופית. דיון משווה זה יאפשר לנו לא רק לבחון אלטרנטיבות פילוסופיות שונות לניתוחו של המושג תרבות אלא גם את האופן בו מצדיק כל אחד מההוגים את היותו של המושג תרבות, מושג היסוד של העיון הפילוסופי. הבחירה בשלושת הדמויות הפילוסופיות הללו לא נעשתה רק בגלל מרכזיותו של המושג עבור כל אחד מהם אלא גם מפני שכל אחד מהם נדרש לטיפול הפילוסופי במושג תרבות משיקולים וממסורת פילוסופית שונה. שוני זה במניע ובהקשר הפילוסופיים מתוכו צומח העניין הפילוסופי של כל אחד מההוגים יאפשר לחשוף בפני הסטודנטים את מקורותיו ורבידיו המגוונים של העיון הפילוסופי במושג תרבות.</p>	<p>ד"ר פיני איפרגן שנתי יום ב' 16:00</p>	<p>ממיתוס ללוגוס הדרכה אישית מס' קורס: 31-450-01</p>
<p>בקורס נדון בתופעת הניהיליזם המאפיינת את התרבות המערבית דרך ביטוייה בקולנוע. הקולנוע מתבלט בכוח שלו לעצב את האמונות, את התשוקות ואת הזהות שלנו. בקורס נתוודע לאופן הייחודי שבו הקולנוע מבטא רעיונות פילוסופיים. זאת על ידי בחינת הדרכים שבהן, מאז מלחמת העולם השנייה, הוא נאבק עם שאלות של משמעות. הלך הרוח הפסימי שנוצר לאחר המלחמה הביא לזרמים חדשים בקולנוע אשר ביקשו שינוי מהותי: גיבוש שפה חדשה; שימוש אינטנסיבי באמצעי מבע; טכניקות בימוי וצילום חדשות; מעבר מקולנוע כבידור לקולנוע כאמנות העוסק בשאלות פילוסופיות משמעותיות, מקולנוע שאחראים עליו האולפנים הגדולים להכרה שהבמאי הוא יוצרו הבלעדי של הסרט, ממש כפי שהסופר או הצייר הוא היוצר הבלעדי של יצירתו וכדומה. מדובר בפרץ יצירתי יחיד במינו: הנאו ריאליזם האיטלקי, הגל החדש הצרפתי, המהפכה הריאליסטית באנגליה וזרמים חשובים נוספים. באמצעות צפייה בסרטים ננתח את תופעת הניהיליזם ממספר היבטים, כמו בעיית הייצוג שתומחש על ידי ניתוח הסרטים: "רשומון" (קורוסאוה), "יצרים" (אנטוניוניו) ו"אגדות וסיפורים" (סולונדז), ושאלת משמעות החיים</p>	<p>ד"ר מרום ברזילי קורס שנתי יום ו' 12:00</p>	<p>ניהיליזם וקולנוע מס' קורס: 31-537-01</p>

<p>בעולם נטול ערכים מוחלטים שתומחש על ידי סרטים כגון, "עד כלות הנשימה" (גודאר), "עירום" (מייק לי), "ארץ קשוחה" (האחים כהן) ועוד. מטרת הקורס להראות, כי יש בכוחו של הקולנוע להעביר משמעויות בעלות ערך פילוסופי.</p>		
<p>המושגים סובלנות, פלורליזם ורב-תרבותיות הרווחים בשיח הציבורי נתפסים לעיתים כמושגים דומים אם לא זהים. מטרת הקורס להבהיר את ההבדלים בין כל אחד מהמושגים ואת משמעויותיהם בתחום המחשבה הפוליטית והפרקטיקה.</p>	<p>פרופ' אבי שגיא שנתי יום ג' 16:00</p>	<p>סובלנות פלורליזם ורב תרבותיות מס קורס: הרצאה: 31-577-01 סמנריון: 31-572-01</p>
<p>הקורס עוסק בבעיות הקשורות בתפיסה חושית, הנובעות מאפיונו של מצב תפיסתי כחוויה מנטלית-תודעתית. מחד גיסא, חוויה תפיסתית אמורה להוות "חלון" לעולם, כלומר לשקף את המציאות "כפי שהיא", באופן בלתי תלוי בסובייקט. מאידך גיסא, תיתכן חוויה תפיסתית שגויה (אשלייתית או הלوسیנטורית), וזאת מבלי שניתן יהיה לאפינה באופן סובייקטיבי ככזו ולהבחינה מחוויה תקינה. על רקע המתח בין מאפיינים אלו, הקורס מציג מחלוקות בין תיאורטיקנים בני-זמננו לגבי מהותה של חוויה תפיסתית ויחסיה למצבים מנטליים אחרים כמו אמונה. נדונות גם סוגיות-משנה כמו טיבו של תוכן תפיסתי וקשריו למושגים, המידה שבה תפיסה עשויה להוות הצדקה לאמונות, האופי הפנומנולוגי הייחודי של תפיסה.</p>	<p>ד"ר אלון חסיד שנתי יום ה' 14:00</p>	<p>סוגיות בפילוסופיה של התפיסה הדרכה אישית מס' קורס: 31-786-01</p>
<p>מטרת הקורס היא להפגיש את הסטודנטים עם הממשק שבין ספרות לבין פילוסופיה. זאת באמצעות ניתוח פילוסופי של יצירות ספרותיות. הנחת המוצא של הקורס היא כי יצירות ספרותיות נושאות בחובן תכני משמעות בעלי ערך ומשקל פילוסופי. בדרך כלל עניינה של הפילוסופיה הוא בעמדות פילוסופיות ובטיעונים שבאמצעותם הן מנוסחות. הספרות נתפסת כתחום זר לחלוטין לפילוסופיה. ואולם פילוסופים שונים הסבו את תשומת הלב לחשיבותה של הספרות לשיח הפילוסופי בהיבטים רבים ומגוונים. בין ההוגים שהדגישו את חשיבותה של הספרות לפילוסופיה נמנים קירקגור, היידגר, סארטר, קאמי, מרתה נוסבאום ורבים אחרים. במסגרת קורס זה נעסוק ביצירות ספרותיות שונות וננסה לחלץ מהן את משמעותן הפילוסופית הספציפית וכן את חשיבותה של הספרות לפילוסופיה בכלל.</p>	<p>פרופ' אבי שגיא שנתי יום א' 14:00</p>	<p>עיון פילוסופי ביצירות ספרותיות- חלק ב' מס' קורס: הרצאה: 31-354-01 סמינריון: 31-353-01</p>
<p>במסגרת הקורס נתוודע אל צורת החשיבה והחקירה המדעית, ואל החשיבה הפילוסופית על אודות המדע. נרצה להכיר את ההשפעה של המדע על התרבות ועל תפיסת העולם בזמננו, ולדון בשאלות הנוגעות למהותו של המדע גם מנקודת מבט אנליטית וגם בהקשר היסטורי. נעסוק, בין היתר, בשאלת גבולות המדע, ביחס שבין תצפית והיפוטזה,</p>	<p>פרופ' יובל דולב שנתי יום ג' 10:00</p>	<p>פילוסופיה של המדע מס' קורס: 31-512-01</p>

<p>בהפרכה ואישוש, במתודה המדעית ובייחודו של הידע המדעי. כמו כן נדון בבעית האינדוקציה, במושג הסיבתיות ובמהפכות מדעיות.</p>		
<p>תיאור קצר: הקורס התמקד בתיאור מספר תחנות עיקריות בהגותו רבת הפנים של עמנואל קאנט. החלק הראשון יעסוק בתורת ההכרה השני בתורת המוסר והאחרון בהיסטוריה. הקורס אמור לספק לסטודנט הכרה ראשונית עם היבטיה המרכזיים של הפילוסופיה של עמנואל קאנט. ייחודו של הסמינר יהיה בנסיון להציע קריאה מקיפה הרואה בקאנט הוגה שיטתי שהציע הסבר מקיף להיות האדם בעל כושר להכיר, כושר לפעול, וכושר להערכה אסתטית, ואת כולם הוא מארגן בסכמה פילוסופית-היסטורית. אנו ננסה להכיר את ההיבטים השונים של המפעל הביקורתי ואת המסגרת הקושרת אותם יחד לשלם שיטתי.</p>	<p>ד"ר פיני אפרגן שנתי יום ב' 18:00 סמינריון</p>	<p>קאנט: מוסר הכרה ופוליטיקה מס' קורס: הרצאה: 31-789-01 סמינריון: 31-449-01</p>
<p>מטרת הקורס היא לבחון את מהלך ההיסטוריה של המטאפיזיקה ובאופן זה לנסות ולהבין מהי מטאפיזיקה, מהם גבולותיה והאם הגענו לקיצה של היסטוריה זו. את המטאפיזיקה נהוג לחלק לשני סוגים של שאלה: שאלה אודות סוג מסויים של ישים (אלוהים, הנפש, מה שמעבר לפיזיקה) ושאלה אודות התכונות הראשוניות ביותר של הישים (עצם, תכונה, אפשרות, ממשות). ההיסטוריה של המטאפיזיקה היא גם ההיסטוריה של השאלה "מהי מטאפיזיקה?". אנחנו ננסה להתחקות אחרי היסטוריה זו באמצעות בחינה של מספר מצומצם מבין הצמתים המרכזיים בשדה הנרחב הזה: נתחיל עם ה"מטאפיזיקה" של אריסטו (אוסף הכתבים שבאו 'אחרי הפיזיקה', ושפחות או יותר מנסחים את הדיסציפלינה), "הפרולוגומנה" של קאנט, (ששם גבולות למטאפיזיקה אבל גם מנסה לאפשר אותה), ו"המבוא למטאפיזיקה" של היידגר (שחותר להתעלות "מעבר למטאפיזיקה" ולהחליפה בחשיבת ההיות). בנוסף נבחן גם קטעים מטקסטים של פילוסופים נאו-אפלטונים וסכולסטים, בין היתר פלוטינוס ותומאס אקווינס.</p>	<p>ד"ר יובל אדלר סמסטר א' יום א' 12:00</p>	<p>קץ המטאפיזיקה מס' קורס: 31-361-01</p>
<p>קורס זה מתמקד בפילוסופיה הפוליטית של אפלטון ואריסטו. השאלה המרכזית -- מהו הסדר המדיני המביא את האזרחים לאושר מירבי? אנו נדון בהיבטים השונים של השאלה הזאת דרך קריאה צמודה בשני ספרי מופת: הפוליטיקה של אפלטון והפוליטיקה של אריסטו.</p>	<p>ד"ר גבריאל דנציג שנתי יום ב' 16:00</p>	<p>קריאת טקסטים בפילוסופיה עתיקה: טקסטים פוליטיים מס' קורס: 46-585-01</p>

<p>סדנה זו תוקדש לשיפור כישוריהם של משתתפה בהגדרת שאלת מחקר, במיקום השאלה במרחב השיח הפילוסופי, ובתכנונה וקידומה של אסטרטגיית חקירה נאותה. הסדנה תכלול תרגולים ודיונים בשאלות יזומות, וכן עבודה פרטנית ומשוב קבוצתי להצעות ולפרקי המחקר של המשתתפים, הן ברמת התיזה למ"א והן ברמת הדוקטורט.</p> <p>הסדנה מיועדת לדוקטורנטים בשלב הראשון של מחקרם ולתלמידי תואר שני במסלול המחקרי. העבודה תכלול תרגול בשימוש במשאבי מידע; עיון בדבריהם של פילוסופים המוקדשים לרפלקציה על טיבה ושיטותיה של חקירה פילוסופית; הדגמות של ניסוח חקירה פילוסופית, תכנונה וקידומה; ומשוב שיטתי לטקסטים של תלמידי המחקר.</p>	<p>פרופ' נעם זהר שנתי יום ג' 16:00</p>	<p>שיטות מחקר בפילוסופיה- סדנה לתלמידי מחקר מס' קורס: 01-590-31</p>
<p>דיון מפורט בהגות של שפינוזה ולייבניץ והיחסים המורכבים ביניהם.</p>	<p>פרופ' אוהד נחתומי, סמסטר א' יום א' 16:00-20:00</p>	<p>שפינוזה ולייבניץ מס' קורס: הרצאה: 01-396-31 סמינריון: 01-432-31</p>
<p>הקורס נלמד במסגרת תלת-שנתית הכוללת קורסים על אסתטיקה עתיקה, אסתטיקה קלאסית ואסתטיקה מודרנית. הקורס על אסתטיקה קלאסית מתחיל במהפכת האסטרונומיה במאות החמש-עשרה והשש-עשרה ומסתיים באסתטיקה של שופנהאואר במאה התשע-עשרה. קורס זה נפתח בסיכום האסתטיקה העתיקה ויסודותיה כפי שהם באו לידי ביטוי בעיקר בפילוסופיה של אפלטון ושל אריסטו ובנצרות. האסתטיקה הקלאסית מתאפיינת מצד אחד בשימוש בשפה ובתפיסות שהתגבשו לפנייה: היחס בין התפיסה החושית והעל-חושית; היחס בין החומרי, הרוחני והאלוקי; היחס בין הנגלה והנסתר; הקשר בין החומר, הצורה והתוכן; הקשר בין הייצוג, הנוכחות וההיעדרות; היחס בין המודל והחיקוי (מימזיס); היחס בין המשל והנמשל. מצד שני האסתטיקה הקלאסית מותחת ביקורת על יסודות אלו ובכך סוללת את הדרך לביקורת רדיקלית יותר, בזמנים המודרניים. הטרנספורמציה ביסודות העתיקים של האסתטיקה שהתרחשה בתקופת הרנסנס מתאפיינת בערעור על צורות תפיסה שנחשבו למוחלטות עד ימי הביניים (למשל המעגל כצורת הקוסמוס) ובמיוחד בתהליכי חילון מורכבים ויחסיים. תהליכים אלו יצרו פרספקטיבות חדשות שהרשו לעצמן לראות את הטבע, את האדם ואת יצירותיו בלי קונוטציות דתיות בהכרח. כמו כן, ההייררכיה בין האמנויות (האדריכלות והפיסול למטה, הציור באמצע, והשירה והמוזיקה למעלה) אמנם המשיכה לרוב להתקיים כפי שהייתה, אבל משמעותה השתנתה ונימוקיה התבססו על קריטריונים חדשים, אוניברסליים יותר. האמנות זכתה אפוא לסטטוס אחר, והאסתטיקה – עם בומגרטן במאה השמונה-עשרה – הפכה להיות תחום בפני עצמו.</p>	<p>פרופ' דב הרצנברג שנתי יום ה' 14:00</p>	<p>תולדות האסתטיקה הקלאסית מס' קורס: 01-618-31</p>

<p>היכרות עם הבעיות והשקפות היסוד של הפילוסופיה המערבית לאחר תקופת הרנסאנס. - עיון שיטתי בהגותם של דקרט, שפינוזה, לייבניץ, לוק, ברקלי, יום, וקאנט.</p>	<p>ד"ר פיני איפרגן שנתי יום ג' 16:00</p>	<p>תולדות הפילוסופיה החדשה מס' קורס: 31-202-01</p>
<p>בקורס נעסוק בראשיתה של הפילוסופיה המערבית בתקופה שבין תאלס ועד אריסטו. נשאל מה היו היסודות מהן צמחה הפילוסופיה ונכיר את מגוון השאלות שהעסיקו אותה בתחילת דרכה: מהו העקרון המניע את הקוסמוס? כיצד הוא התפתח? כיצד עלינו להבין את הדברים שבו, ממה הם מורכבים ומה מניע אותם? נדון בין היתר במתח בין ריבוי ואחדות, בייתכנותו של שינוי ובניסיונות הראשונים לנתח באופן שיטתי את העולם הסובב אותנו. בנוסף נעמיק בשאלות של פוליטיקה צדק וממשל ונשאל מהם החיים שראוי לחיותם לפי הפילוסוף בן העת העתיקה. דגש מיוחד יושם על חשיבותן של השאלות הללו עבור דיונים מאוחרים יותר בפילוסופיה.</p>	<p>ד"ר תמר לבנון שנתי יום ד' 18:00</p>	<p>תולדות הפילוסופיה העתיקה מס' קורס: 31-102-01</p>
<p>תיאוריות של צדק חברתי מבקשות לתאר את ההסדרים החברתיים המאפיינים חברה צודקת. בכך הן נדרשות בראש ובראשונה להשיב על שאלת מפתח: האם הסדר צודק מחייב העברה של טובין מאחדים לאחרים? תיאוריות המשיבות בחיוב על שאלה זו נדרשות לספק מענה לשתי שאלות-משנה: א. מהי צורת החלוקה הצודקת של משאבי החברה? ב. כיצד יש לזהות את היחידים שאותם מנגנוני הצדק מבקשים לפצות? במסגרת הקורס נדון בתיאוריות צדק שונות. נפתח עם העמדה הליברטאריאנית של האייק ונוזיק המשיבות בשלילה על שאלת המפתח. לאחר מכן נדון בתיאוריות המשיבות בחיוב על שאלה זו. בראש ובראשונה תיאוריית "צדק כהוגנות" של ג'ון רולס ושלל התיאוריות והביקורות שנכתבו לאחר מכן; רונלד דוורקין, ג'רלד כהן, ריצ'ארד ארנסון, אמרטיה סן, מרתה נוסבאום, אליזבת אנדרסון, מייקל וולצר, אלסדייר מקינטייר, סוזן אוקין ואחרים.</p>	<p>ד"ר אפרת רם-טיקטין סמסטר א יום ב' 14:00-18:00</p>	<p>תיאוריות של צדק חלוקתי סמנריון מס' קורס: 31-446-01</p>

<p>Nietzsche is one of the most influential and most quoted thinkers of our time. What finds little attention, though, is the fact that Nietzsche's multifaceted thought developed around a philosophy of history, which is centered on Nietzsche's fundamental critique of Christianity and Christian history. What is more, following a long Christian-Western tradition stretching from St. Paul and St. Augustine to Hegel and Marx, Nietzsche's philosophy of history is also tied in with a reflection on what then was called the 'Jewish question' – that is the question of how Jews and Judaism fit into Western societies. Thus, Nietzsche's view of history is based on his view of Jewish-Christian history. And in this way, Nietzsche came up with an intriguing understanding of Western history, which, as such, can also be interpreted as a theory of modern secularization. The problem with Nietzsche's view of history is that it appears to be highly speculative. That is where a comparison with Freud's view of history is illuminating. A lot has been written on the connections between Nietzsche and Freud. However these connections may be seen, it is obvious that Freud, against the backdrop of the rise of anti-Semitism in prewar Europe, also had a keen interest in the 'Jewish question', which decisively shaped the development of psychoanalysis. And seen in light of Freud's latest work <i>Moses and Monotheism</i>, it becomes evident that Freud also put forth a theory of Western history for which the dynamic of Jewish-Christian history turns out to be just as central as it is for Nietzsche. Because of this point of contact between Nietzsche's and Freud's thought a comparative study of their view of history and their take on the 'Jewish question' is a thought provoking way to reflect on central issues in the understanding of modern Western history – all the way up to our postmodern times with its new virulence of anti-Semitism.</p>	<p>Hanswalter Staeubli Semester A Sun 18:00</p>	<p>Nietzsche and Freud on Western History and the 'Jewish question'</p>
--	---	---